

**Norges
forskningsråd**

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Stensberggata 26
Boks 2700 St. Hanshaugen
N- 0131 Oslo
Telefon 22 03 70 00
Telefaks 22 03 70 01
Org.nr. 970141669
E-post: post@forskningsradet.no

Vår saksbehandler/telefon
Eli Ragna Tærum, 22037283
Solbjørg Rauset, 22037398

Vår ref.
2002/00760
Deres ref.
2002-458-1 K/Thg/tla

Oslo,
26062002

Høring av NOU 2002:1 Fortid former framtid - utfordringer i en ny kultur

Det vises til brev av 28.02.2002 der NOU 2002:1 *Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturminnepolitikk* sendes ut på høring. Utredningen ble sendt både Området for miljø og utvikling og Området for kultur og samfunn. Området for bioproduksjon og foredling har også vurdert utredningen. Norges forskningsråd sender med dette over sine samlede kommentarer. Forskningsråd har i sin uttalelse lagt hovedvekt på å kommentere utredningens behandling av forskning.

Forskningsrådet ser positivt på at det er utarbeidet en NOU om kulturminnepolitikk. Bruk og forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer står overfor store utfordringer framover, og det er viktig at det settes søkelys på dette feltet. Det er også positivt at utredningen ser på kunnskapsoppbygging som grunnleggende, og at det er behov for kontinuerlig å integrere ny kunnskap i forvaltningen av kulturminner og kulturmiljøer.

Utredningen ønsker en styrking av forskningsinnsatsen og anbefaler at det skal opprettes et eget forskningsprogram "Program for kulturminne- og kulturmiljøforskning", lagt til Norges forskningsråd. Forskningsrådet ser svært positivt på forslaget om å styrke kulturminne- og kulturmiljøforskningen, både den grunnleggende og mer anvendte delen av forskningen på området. Forskningsrådet arbeider generelt for å samle aktiviteter i større programmer. Mindre satsninger vil i hovedsak forsøkes kanalisert inn i løpende aktiviteter eller organisert på andre måter. I forkant av en ny satsing vil det være behov for en gjennomgang av forskningen på kulturminnefeltet i forhold til de prioriteringer som vil legges for FOU-arbeidet framover. Forskningsrådet vil gjerne bidra i utviklingen av det forskningsstrategiske arbeidet.

I utredningens kapitler 2 og 3 beskrives verdigrunnlaget og visjoner, mål og strategier, som er viktige grunnlagselementer med hensyn til behovet for forskning på kulturminner og kulturmiljøer. Utvalget har her beskrevet 5 målområder og 17 prioriterte hovedområder der det er behov for satsing, uten at det er foretatt noen innbyrdes prioriteringer. På mange av disse feltene vil det være behov for ny forskningsbasert kunnskap for å ha et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag. Forskningsrådet vil anbefale for det videre arbeidet at kunnskapsbehovene i

større grad knyttes an mot mål og prioriterte områder som beskrives i kap. 2 og 3, og at det foretas en prioritering mellom tiltaksfeltene og tilhørende kunnskapsbehov. I forbindelse med en økt forskningssatsing på kulturminner og kulturmiljø, må det ligge klare prioriteringer til grunn, og disse må nøye samspille med de ressursene som stilles til disposisjon for forskningen på området. Spørsmål om faglig og tematisk innretning, bredde eller konsentrasjon må sees i forhold til dette.

Utredningen legger et bredt perspektiv til grunn for sin behandling av kulturminner og kulturmiljøer. Forskningsrådet vil støtte dette og har i sitt FoU-arbeid forsøkt å legge et bredt og integrerende syn til grunn for forskningen, både for å se kulturminner og kulturmiljøer mer som en helhet, men også for å se dette i et større landskaps- og bruksperspektiv, der flere fagområder blir sentrale.

Forskningsrådet støtter utredningens syn på at både grunnleggende og anvendt forskning må styrkes for å oppnå en generell kompetanseheving av kulturminnefeltet. I forbindelse med behovet for å styrke grunnforskning og langsiktig kunnskapsoppbygging nevnes spesielt de kulturhistoriske fagene og studier av fortidas materielle kulturuttrykk. Forskningsrådet ser behovet for stor tematisk og faglig bredde i kulturminneforskningen. Flere humanistiske disipliner vil kunne bidra med kunnskap, men også samfunnsvitenskapelig og naturvitenskapelig forskning kan tilføre ny og relevant kunnskap. Utredningen understreker behovet for et bredt perspektiv i forskningen. Forskningsrådet er enig i dette helhetsperspektivet og at fler- og tverrfaglig forskning er nødvendig for å imøtekomme kunnskapsbehovene.

Utredningen ønsker at det skal dannes et kompetansenettverk for samarbeid mellom forskere, forvaltning, sektorer, eiere, brukere og rettighetshavere. Møteplasser for informasjon og kunnskapsutveksling er viktig og Forskningsrådet ser på kunnskapsformidling som et sentralt punkt i forskningsarbeidet, og vil arbeide med å videreutvikle og stimulere forskningsformidling på ulike måter. Det bør vurderes om et kompetansenettverk også kan ha en internasjonal rolle.

Det vil være viktig å styrke kulturminneforskningens til dels små og unge miljøer. Erfaring tilsier imidlertid at en viss konsentrasjon er nødvendig for å utvikle gode forskningsmiljøer og få størst mulig faglig uttelling. Samtidig vil fler- og tverrfaglig samarbeid mellom flere etablerte fagmiljøer og disipliner gi en viktig og nødvendig faglig bredde til forskningen.

Overvåkning er viktig også for forskningsmiljøene. Det er en forskningsutfordring å utvikle god overvåkningsmetodikk, samtidig som en sterkere koordinering mellom overvåkning og forskning vil kunne gi resultater for gjensidig nytte. Det er også viktig at kulturminneforskningen samarbeider med andre relevante FoU-miljøer der overvåkning er sentralt, både for en raskere utvikling av overvåkningsarbeidet og for mulig tverrfaglig utvikling av deler av metodikken og derved en større bredde i kompetansen og utnyttelsen.

I innstillingen oppfordres Forskningsrådet om å legge til rette for et senter for fremragende forskning på kulturminner. Ved utlysning av SFF-ordningen var det ingen kulturminnemiljøer som søkte, noe som tyder på at andre tiltak er mer aktuelle for å stimulere til utvikling av kvalitet innenfor kulturminneforskningen.

Forskningsrådet ser positivt på at man på ulike måter ønsker å styrke det internasjonale samarbeidet. Dette vil både styrke norsk forskning, samtidig som gode miljøer i Norge kan bidra til den internasjonale kunnskapsutviklingen. EUs forskningssystem vil være en av flere viktig adresse for økt internasjonalt samarbeid framover. Også i forhold til utviklingsforskningen er det viktig at kulturmiljøaspektet styrkes.

Det vises til møte 7.juni der Miljøverndepartementet inviterte Forskningsrådet til diskusjon om videre oppfølging av forskning på kulturminner og kulturmiljøer. Forskningsrådet vil gjerne ta ansvaret for å utarbeide grunnlaget for den økte forskningssatsningen, i god dialog med departementet.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Karin Refsnes

ja Karin Refsnes
Områdedirektør
Miljø og utvikling

Eli Ragna Tørum
Eli Ragna Tørum
Rådgiver

Kopi: Kultur og samfunn
Bioproduksjon og foredling